

PRILOG PROUČAVANJU HRVATSKE ETNIČKE KNJIŽEVNOSTI U SAD

Branka Kalogjera, HRVATSKI KORIJENI AMERIČKOG PISCA EDWARDA IFKOVICA

Hrvatsko filološko društvo, Rijeka, 1997.

Studija Branke Kalogjera o američkom piscu Edwardu Ifkovicu vrijedan je doprinos proučavanju najnovije američke književne produkcije i prilog za bolje razumijevanje stvaralaštva potomaka hrvatskih iseljenika koji pomaže učvršćivanju hrvatsko-američkih kulturnih veza. Autorica je stvaralaštvo ovoga američkog književnika, sveučilišnog profesora i znanstvenika koji nastoji u Americi promovirati etničku književnost, posebno hrvatsku, sagledala u socio-kulturnom i književnopovijesnom kontekstu, u okviru fenomena etničke književnosti u SAD.

U uvodnom dijelu prikazana je povijest hrvatskog iseljavanja u Ameriku,

društvene prilike koje su ga uvjetovale i važnost društvenih organizacija u iseljeničkom životu te predstavljeni znamenitiji kulturni djelatnici.

U poglavlju o hrvatsko-američkoj književnosti prati se u uzlaznoj liniji slijed stvaralaštva nadarenih pojedinaca započet krajem 19. stoljeća. pisci ranijega razdoblja pisali su hrvatskim jezikom, no postupno urastajući u američki društveni život hrvatski se doseljenici i njihovi potomci književno izražavaju engleskim jezikom obraćajući se tako širem krugu čitateljstva, a ne više samo pripadnicima vlastite etničke zajednice. pisci Anton Mazzanovich, Louis Sanjek, Gabro Carabin, Viktor G. Vecki, Phillips M.

Basvic i Dave Kopay obraćaju se čitateljstvu engleskoga govornog područja i prihvaća ih ne samo publika nego i književna kritika. Autorica nam uz opažaje o specifičnoj tematskoj zaokupljenosti useljeničkom problematikom pokazuje i stilsku vrijednost ovih pisaca u engleskom izvorniku. Naznačena je i potreba razlikovanja književnosti američkih književnika hrvatskoga podrijetla koji su većinom potomci starijih hrvatskih doseljenika i posebnog segmenta hrvatske književnosti - hrvatske književnosti u egzilu, čiji su se autori ponekad pišući i engleskim jezikom ili problematizirajući temu iseljeničtva također uključivali u korpus hrvatsko-američke književnosti.

Edward Ifkovic potomak je hrvatskih iseljenika rođen 1943. godine u mjestu Nord Brandford nedaleko New Havena (Connecticut) i obrazovanje je usvajao na engleskom jeziku, no veza s domovinom predaka bila je članstvo njegove obitelji za piščeva djetinjstva u Hrvatskoj bratskoj zajednici koja je njegovala kulturnu baštinu, običaje i hrvatski jezik. Pisati je počeo još u srednjoj školi, te je nakon dodiplomskog studija američke književnosti izradio doktorsku dizertaciju o imigrantskoj i etničkoj književnosti posvetivši posebnu pažnju hrvatsko-američkoj književnosti i kulturi.

Analizi Ifkoviceva književnog djela prethodi poglavlje o etničkoj književnosti kao važnoj sastavnici novije američke književnosti, a Branka Kalogjera posebno naglašava složenu društveno-povijesnu pozadinu ovoga književnog i znanstvenog opusa koji još nije u potpunosti objavljen i koji i dalje nastaje i raste: "Edward Ifkovic je američki pisac hrvatskog podrijetla koji se rodio, odgajao, školovao i usavršavao u Americi. Pojava nove etničnosti,

kulturološki, socijalni i etnički fenomen koji je zahvatio bijele Amerikance, imao je znatnog utjecaja na njega. Spoznaja da su mu pradjedovi imigranti iz Hrvatske nije dovoljna. Njegova potraga za hrvatskim korijenima grana se u nekoliko smjerova - znanstveno istraživanje, predavanja i književni rad. Rezultati su više nego pozitivni." (str. 50)

Unutar piščeva opusa koji uključuje poetsko, prozno i dramsko djelo, najvažnije mjesto zauzima roman "Anna Marinkovich" objavljen 1980. godine. Sustavnom analizom strukture i fabule romana te prikazom stilskih postupaka u karakteriziranju likova književnokritički i teorijski utemeljeno autorica studije dokazuje da je riječ o etničkom romanu, ali i o vrijednom literarnom djelu. Citati engleskog izvornika potvrda su analizom iznesenih teza i kroz primjere približavaju hrvatskom čitatelju specifičnost američke etničke književnosti. Na kraju su prikazani Ifkovicev poetski ciklus, drama "O My America My New Foundlan" i kratke priče, također s naglaskom na iseljeničkoj tematici i u kontekstu nove etničnosti.

Iako je Ifkovicev rad čitateljskoj publici u Hrvatskoj nedovoljno poznat, a veći dio piščeva opusa nije preveden na hrvatski jezik, priložena bibliografija od 56 Ifkovicjevih tekstova (od kojih neki nisu tiskom objavljeni) i svega 9 kritičkih osvrtu svjedoči o zahtjevnosti teme obrađene u doktorskoj disertaciji Branke Kalogjera na kojoj je temeljena knjiga. Njena je osobita vrijednost i u promicanju povezivanja domovinske i iseljene Hrvatske kao i u otvorenosti za najnovije tijekove američke književne produkcije i književnokritičke prosudbe.

Estela Banov